

Dopisi.

Iz Šoštanja. (Nova čitalnica.) [Konec.] Izvrstno izurjeni pevci čitalnice Mozirske pod vodstvom g. R. Škofleka so s svojimi povsem pravilno in precizno petimi zbori vse občinstvo brez razločka razveseljevali; žilavi Sokolci so na trati nekoliko prav težkih komadov tolovadbe izvršili; pri čaši rujnega vinca so vesele in primerne napitnice druga za drugo sledile; mej tem je godba svirala in plesa željni svet, brez izjeme „sivih“ Sokolov, jel se je vrteti, da je bilo veselje. Došla sta sledeča dva pisma. V prvem piše g. Miha Vošnjak. „Ker sem zarad rodbinskih razmer zadržan se osebno udeležiti otvorjenja Vaše čitalnice, dovolite mi tedaj, da jaz Vam s temi vrsticami izrazim svoje najsrčneje voščilo k tej za Vaš okraj imenitnejši svečanosti. Bog blagoslovi Vaše podjetje na čast in blagostanje naše mile domovine! Priložena svota (20 fl.) naj se porabi kot moj donesek za pokritje ustanovnih stroškov Vaše čitalnice“. Drugo je poslal g. Bogoslav Novak iz Gornje Radgone: „Zahvalim se presrečno za meni poslano povabilo k otvorjenju in prvemu občenemu zboru čitalnice šaleške doline; žalibog mi nij mogoče se tega vselega dneva v vaši sredi veseliti, ker mi tega ne pripušča obilo delo. Pošljem pa Vam za Vaše mlado društvo 7 knjig iz moje bukvarne, izjavim, da pristopim Vašemu društvu kot reden član in priložim za letošnje leto 5 fl. Delujmo z vsemi svojimi močmi v povzdigo svojega naroda! Bog Vas živi, Bog blagoslovi Vaše mlado društvo!“ Dalje so došli sledeči telegrami: Ljubljana. — Bodi nepremagljiva slovenska trdnjava sredi prekrasne šaleške doline, vzbujaj in krepčaj narodno zavest ter brani vselej pogumne pravice svojega naroda. Živela čitalnica in njeni krstni boter vrli „Savinjski Sokol“. Dr. Vošnjak. — Celje. — Bodi ti skala, katera bode odbijala valove nemčurstva! Celjski Slovenci. — Sv. Lenart. — Gromoviti živio ravno otvorenej čitalnici šaleške doline! Živili vsi navzočni slovenski rodoljubi! Rojko, Dovnik. — Ljubljana. — Najmlajši naši sestri, čitalnici šaleške doline, srčen pozdrav! Za ljubljansko čitalnico: Bleiweis. — Maribor. — Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke! Živela čitalnica šaleške doline! Slava „Sokolu Savinjskemu!“ „Slov. Gospodar“. — Zidani most. — Vzveti v krepko trdnjavo nova rastlinica probujenega Slovenstva! Slava vrlemu „Sokolu“, bratski pozdrav vsem udeležencem! Slovani na Zidanem mostu. — Postojina. — Živela napredna šaleška dolina! Živeli izgledni rodoljubi pri otvorjenju nove posestrime! Postojinska čitalnica. — Prevali. — Žal, da se Vaše svečanosti ne morem udeležiti. Kličem torej: živeli zbrani narodnjaki, živeli pospešitelji narodne omike in buditelji narodnega ponosa! Lipold. — Maribor. — Najstarša čitalnica veselo po-

zdravlja najmlajšo sestrico, čitalnico divne šaleške doline. Radostno čestita „Sokolu Savinjskemu“ k prvemu izletu. Bog krepki, Bog živi nove čitalničarje, mlade Sokole! Slovanska čitalnica v Mariboru. — Ljubljana. — Slovani smo pozni pa mladi, prihodnost naša. Živela in cvetela najmlajša čitalnica šaleška in brat njeni „Savinjski Sokol“. Bodita močan jez nasprotnikom! — Uredništvo „Slovenskega naroda“. — Vransko. — Novootvorjenej čitalnici bratski pozdrav. Vranska čitalnica. — Dunaj. Navdušen „živio“ kliče vrlim savinjskim Sokolom, probujejnej šaleškej dolini, vsem zbranim rodoljubom v imenu društva „Slovenije“. Radoslav Pukelj, predsednik — Maribor. — „Na zdravje!“ Trobej, Spende. — Slovenji Gradec. — Živela čitalnica šaleške doline. Podgorje pri Slovenjem Gradcu. Ivan Rogina. — D. Landsberg. — Gromoviti živijo kličejo k otvorjenju čitalnice šaleške doline. Mozirjani. — Za „Savinjskega Sokola“ došla sta sledeča dva telegrama: Celje: — Hvala tebi za obiskovanje moje domovine. Mihael Vošnjak. — Celje. — Živi, živi duh Sokolski, bodi živ na veke! Slava narodu, živeli vrli Savinjeci, v duhu z Vami. Celjska čitalnica. —

Iz Slov. Gradca. (Politično katoliško društvo) je obhajalo svoj v nedeljo, 17. sept. sklacani zbor. Z mariborskim vlakom prišli so povabljeni gg. baron Gödel, državni poslanec, profesor Majciger, meščan Bindlehner in dr. Gregorec. Pričakoval jih je deželni poslanec g. dr. Šuc in okrajnega zastopa podpredsednik g. Brezovnik s kočijami. Slovenci lepe slovenje-graške doline so svojega državnega poslanca kaj lepo sprejeli. Uže pri g. Pobrežniku plapolale so razobešene zastave in od vseh strani donelo je živahno gromenje možnarjev, najbolje z Gradiša. Sv. Janževski župnik č. g. Peter Vozu pozdravili so poslanca v imenu faranov, zbranih pri krčmarji, imenovanem „Taubenwirth“. Jednako pozdravi tudi g. Farski, rodom Čeh in daleč poznani izvrstni fabrikant stolov in lesenega pohišva, pred svojo tovarnico in spremlja potem g. barona v mesto. G. Jamnikova hiša bila je kaj lepo okinčana in pri njej je več županov in veliko ljudi pričakalo poslanca in ga pozdravilo. Potem se pelja g. baron s svojimi spremljevalci v mesto v g. Güntherjevo gostilno, kder je bila dvorana za zborovanje pripravljena, okusno nakinčana. Tukaj obišče g. Fineti, okrajni glavar, našega poslanca, ki mu obiskovanje precej na njegovem domu povrne. K obedu je bilo povabljenih več gospodov, namreč: major Naredi, g. Farski, č. g. dr. Šuc, č. g. župnik Vozu, Janez Barth, okrajnega zastopa načelnik, J. Brezovnik, njegov namestnik, Vaukan, župan v Golavibuki, Kristan, župan v Lehnu, Vošner, župan v Šmartnu, Fišer, odbornik v Šmartnu in Vivod iz sv. Florijana. Točno ob 3. uri popoldne odpre č. g. dr. Šuc zborovanje,

predstavi vladinega komisarja g. Korberja in da besedo g. baronu Gódelnu. Ta poroča slovenski o svojem delovanju v državnem zboru. Po končanem govoru razloži še predsednik posebne zasluge za slovenj-graški okraj in vsi navzoči — bilo jih je 250 — izrečejo svojemu poslancu zaupanje in zahvalo. Ko vpraša g. predsednik, je li kdo nezadovoljen in zakaj? pravijo zbrani kmetje: „Bog nas varuj! Mi zaupamo svojemu državnemu poslancu in smo jim hvaležni! Bog nam jih živi“. Pazljivo so zbrani potem poslušali drugega govornika, dr. Gregoreca, ki je govoril o potovanju svitlega cesarja po Slovenskem in važnem položaji Slovencev za Avstrijo. Slovenci so živ jez proti navalom italijanskega kraljestva in pruske Nemčije. Naposled je še razlagal o pomenu in važnosti Slovenskega društva in priporočeval njegove resolucije. V novi odbor kat. polit. društva so bili izvoljeni: dr. Šue, Daniel, Vošner, Ovčnjak, Pečoler, Ostrc. Može so se potem razšli domov pokazavši svetu, da so Slovenci slovensko-graškega okraja krepki, neomahljivi, značajni narodnjaki! Bog jih ohrani, Bog jih živi. Zborovanja vdeležili so se razven uže imenovanih duhovnikov še župniki Šribar, Klaužar, Košar in kaplan Geč. Vse se je vršilo v najlepšem redu. Hvala vsem, zlasti M. Vošnjaku za prijazni telegram.

Iz Brazlovc. (Nasvet. — Letina. — Celjski neprijatelj.) Želeti bi bilo, naj bi odbor „Slovenskega društva“ skrbel, da bi vsaka fara ali občina imela svojega poverjenika. (Se zgodi, hitrej ko mogoče. Ured.) Letina bo pri nas slabeja, kako smo se nje nadejali, kajti pglavitni pridelek tukajšnjega kraja krompir bo popolnoma segnjil, ravno tako je z otavo. Pri vednem deževanju nje ljudje posušiti ne morejo. Pred celjskim lisjakom smo pri nas varni. Ako bi se tudi prikazal, ga hitro ugonobimo. Dobil sem eno številko tega umazane lista v roke in to po veliki radodarnosti Rakuschevege komijčeka, ki ima vedno v svoji prodajalnici pripravljene došlim obiskovalcem v siljovati. Vsak količkaj izobrazen Slovenec na prvi mah spozna, da to je grdi volk v ovčjo kožo oblečen, ker smo vže tako vajeni, da nemčurji in liberalci se le tedaj slovenskega jezika poslužujejo, kedar nas hočejo zapeljati, na primer: kedar pri volitvah svoje kandidate priporočajo, ali kedar hočejo denar iz nas zmolsti i. t. d. Čudil sem se hinavcu, ki ima vedno v svoji pisavi besede: „naj bo božja volja“ ali „božje ime“ misleč s tem slovensko verno ljudstvo slepariti. Sicer se pa znajdejo v lepi Savinjski dolini grdi Judeži in izdajice naroda. Znani „šoterliferant“ in jegov zet pomagata to nesnago med ljudi trositi. Oj nesramneži! ki lažete, da ste vi pravi prijatelji kmeta in sploh slovenskega ljudstva! pokažite kaj ste storili vi in vaši pristaši za nas? Še do danes bi nobene slovenske knjige ne imeli, ako bi na vas čakali. Koliko ste pa v gospodarskem oziru nam škodovali, to ni za popisati. Čisto nič se vas

ne bojimo, ker premalo je vas, da bi premagali nas. Kmet in slovenski rodoljub.

Od Drave. (Oderuhi.) Znano je, da šteje ptujski okraj največ oderuhov, malih in velikih, mladih in starih, kmetskih in gospodskih. Najslabše pa se godi Haložanom; kajti med njimi samimi je mnogo oderuhov, pa v Haloze zahajajo tudi vsi drugi oderuhi. Danes ne bodemo imen teh pijavic navajali, hočemo le to povedati, da se nahaja v Halozah kmetski oderuh, ki je posodil pojedinim posestnikom po 100 fl. pod tem pogojem, da mu dajo po branji (trgatvi) namesto kapitala in obresti 6 polovnjakov vina; nekteri morali so obečati celo 7. Kdor pozna haložko vino, vé, da se dobi, ako je letina količkaj dobraj za 2 polovnjaka vina 100 gold. denarjev, in sprevidi takoj, kako umazana duša mora to biti, ki si upa za 100 fl. šest in celo sedem polovnjakov vzeti! To je oderuštvo v pravem pomenu besede! Tej strašni in gospodarjem najnevarnejši kači mora se glava streti! Kako pa se to naj zgodi? S pomočjo kazenske sodnije. Cesarska postava od 28. maja 1881 uči, kako se ima proti oderuhom postopati. Te postave se je treba držati in sodniji naznaniti imena vseh onih možakov, koji denarje pod takimi pogoji posojujejo kakor so navedeni. Sodnik jih more kaznovati z zaporom (kajho) 1—3 mesecev ali v denarji od 100—500 fl. Tudi vsi tisti naj se naznanijo sodniji, ki jemljejo visoke obresti. Sploh pa svetujemo vsem onim, koje so dobili oderuhi v roke, naj se opirajo na gori navedeno postavo, ter iščejo pri sodniji pomoči. Sodnija ima tudi pravico, uničite nagodbe, sklenjene z oderuhi, ako imajo vse v postavi zaznamovane lastnosti, kar je gotovo važno za vse one, ki so z oderuhi to ali ono nagodbo sklenili. Pravega Slovenca dolžnost pa je, da ljudem, katere so oderuhi vjeli, na vsak način pomagajo. To je dobro in hvaležno delo!

Iz Dobrne. (Podpora. Hmeljarstvo.) Znano je, da je naš kraj letos po nalivih veliko trpel. Med ostalimi možnjami je še občinska blagajnica bila do dobra zadeta. Da bi vsled tega ne bilo treba pregloboko segati v žepe davkoplačevalcev je pri dotičnej seji srenjskega zastopa nek odbornik, ki je pa čez nekoliko časa pozneje toto častno službo odložil, nasvetoval, naj v tej zadevi občina malo potrkra pri deželnem odboru. Temu predlogu se ni ustavljal nikdo. Odposlali smo prošnjo in pred nekterimi dnevi je županstvu došlo 100 fl. podpore iz deželne blagajnice. — Tukaj prirastli zgodnji hmelj je bil izvrstno blago; prodajali so ga 50 kilo po 155 fl. Tudi pozojak bil je prav lep in je omenjene teže veljal 120 fl. Pri zbiranju je, kakor pri gospodarstvu vsplah, motilo deževno vreme tokočega meseca. S hmeljarstvom se pri nas pečata dva posestnika.

S Holma pri Ormoži. (Šolska veselica. k n e c.) Čast in hvala g. učitelju, ki je svoje

otroke v kratkih dneh privadil, da so svojo nalogo izvrstno izvrševali. Čestitamo Holmljancem, ki imajo takega učitelja. Sešli so se z ormoškimi pevci učitelji iz bližnjih župnij, in slučajno je prišlo sim nekoliko vseučiliščenikov, med njimi g. Pirnat, ki je pevce vodil, in premisli si, dragi čitatelj, kako veselo je poslušati nad dvadeset jasnih dobro izurjenih grl! Gimnazijalec J. Št. vzel je v imenu gospoda učitelja slovo od učencev in učenk, ki so sedaj iz šole izstopile. Gosp. dr. Žižek in jegova gospa poslala sta nam iz Trsta telegram. — Nenadoma nastalo je za šolsko mladino veliko veselje. G. Murmayer in jegova gospa, ki vsako leto tukaj na svojem posestvu prebivata, dala sta za šolsko mladino pripraviti kave, a bilo je 140 otrok. Od gospoda Murmayer-a, ki je sicer trd Nемеc, a vendar Slovence spoštuje, naj bi se učili vsi Nемеci, ki med nami živijo, da je treba narod, kateri jih brani, ljubiti, a ne po njem pljuvati. Pristréna hvala gosp. Murmayer-u in jegovej gospej za veliko radodarnosti! Po tem stopi na oder g. dr. Geršak, govori kmetom zelo navdušeno in napije krasno napitnico g. R. kot učitelju. Č. g. župnik Sporn stopivši na oder rekel je, da ne pridiga svojim župljanom samo kot duhovnik, ampak kot prijatelj, da ga veseli, ker iz današnje veselice vidi, da še se šola ni popolnoma ločila od cerkve in da je pripraven svojo glavo dati za tako ljudstvo. To je bil klic prave pravcate navdušenosti; iskre pristréne veselja. G. Jesih je rekel, da so sedaj inačiči časi, da se kmet gospoda ne boji kakor poprej in da se gimnazijalec v Mariboru svojega v bregušah k sebi prišedšega očeta ne sramuje, kakor je to nekdaž bilo. G. Trstenjak prečital je v to svrhu zloženo pesen, v kateri pesnik na konci mladini reče: „Naj geslo: domovina, vera, Bog. — Ima sred srca tebi prvo mesto; — Ljubiti z vso močjo jih verno, zvesto, — Naj bo ti najsvetejša vseh nalog.“ Govoril je tudi g. V. Dečko bogoslovec nadškofije zagrebske, naj bodo ljudje, kder so se rodili veleumni možaki p. Vraz, Miklošič i. t. d. stalni in značajni, da ne bi ob času volitev svojih glasov oddajali za liter vina in porcijo golaža. Poslednji govoril je kmet Kr. iz Šalovec tako živo in navdušeno, da se je oder tresel. Poglejmo še si malo v gnezdo naših nasprotnikov. Še v terek nismo znali, kde bodo ti ljudje veselico osnovali. Govorilo se je, da idejo k Veliki nedelji, ali čudo, baš na tem mestu so se zbrali, kder so Slovenci imeli l. 1879 svoj tabor. Palica jih potiplji! Morda so se nam hoteli tim načinom maščevati, da sta na tem mestu, kder so takrat govorili naši najboljši govorniki B. Raič, dr. Zarnik, pokojnika dr. Razlag in Tomšič, sedaj govorila dva učenca srednjih šol, se ve da nemški. No, to so otroci slovenskih staršev dobro razumeli. Drugo nam ni znano o tej veselici kakor to, da je g. okrajni sodnik, ki je bil prej Slovenec in narodnjak, letos zlezal v kosmati nemškutarski

kožuh, kakor medved po zimi v svojo luknjo, pri tej veselici zvonec nosil. Sram bilo človeka, ki zaničuje svojo narodnost, a vam, vrli Holmljanci, čast, dika in poštenje! Živili!

Božidar Sprehajkovič.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Strašni nalivi in vsled juga kopneči sneg pouzročili so povodenj na Tirolskem in Koroškem, ki je neizmerno veliko škode naredila. Zato pobirajo povsod za oškodovance. Svitle cesar so darovali enkrat 10.000 fl. drugič pa 100.000 fl. Po Štajerskem se bode tudi pobiralo; namestnik baron Kúbek je razglasil v to svrhu poseben poziv. — Cesar mudili so se v Budimpešti, kder je bilo posvetovanje vseh ministrov. Delegacije skličejo se 25. oktobra. Grof Radaj postal je brambovski minister; vsled tega ima Ogerska med ministri 3 kalvince. — Deželni zbori predarlski, koroški, zgornje- in spondnje-avstrijski, šleski, moravski in česki so sklicani. V tem je česki poslanec Kvičala protestiral zoper navzočnost rektorja od nemškega vseučilišča, dokler ne dobi česki rektor jednake pravice. — Uravnava gruntnega davka bliža se koncu. Na Dunaji zboruje centralna komisija. Cenilne komisije, zvečinoma nemško liberalne, so Štajerskej hotele na leto gruntnega davka naložiti 2,479,758 fl. reklamacije so odbile do 2,460.474 fl. a vladni referent baron Mayer predlaga še menje, namreč 2,432.208 fl. — V Kranjskem deželnem zboru so Slovenci krepko prejeli nemški „Schulverein“ in ga proglasili kot nepostavno in nemčevalno društvo. Kedar pa znani Vestenek svoja usta odpre, pobrišejo slovenski poslanci iz zbornice. Nečejo ga poslušati. — Tržaški c. k. namestnik bode baje moral odstopiti in se umakniti generalu, ki bo italijanskim rogoviležem na glavo stopil in Slovincem pomagal do jednakopravnosti. Res čuda velika pa je bila, da je cesar z rodbino vred vsakej nesreči všel; lahoni so bili na vsako zločinstvo pripravni. Hrvati so siti sedanje uprave, predraga jim je in preneukretna; jezi jih tudi čedalje večje šopirenje magjarščine v uradih, posebno finančnih. Deželni zbor bode skušal temu v okom priti. — Vodja herecegevskih vstašev Kovačič je se umaknil s svojimi v Črnogoro, kder je moral orožje položiti. V Cerkvicah je blisk tresčil v šotor in ubil več naših vojakov.

Vnanje države. Ruski car mudil se je s carico 4 dni v Moskvi ter obiskal velikansko razstavo, cerkve, samostane, in carski grad Kremelj. Povsod je bil navdušeno sprejet. Jednako tudi njegov gost knez Nikola. Mestni župan Moskovski je tega pozdravil rekoč: „Moskva podaja po knezi roko daljnjej Črnogori, katera je umela ohraniti si svojo nezavisnost, in jej želi sreče in napredka v blagor deželi in narodu, čegar domovje ona je.“ Mesto Kovno obdajajo Rusi z velikanskimi šan-